

CIJENA lista: U preplati
za čitavu god. K 36—,
za polugodište K 18—,
za tromjesečno K 9—, mje-
sečno K 3 60, u maloprodaji 12 f. pojedini broj.
OGLASI prijaju se u
upravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

HRVATSKI LIST* izdaje
u nakladnoj tiskari J. J. KRM
KRMPOVIC u Puli, trg
Custoza 1. Uredništvo:
Slavonska ulica br. 24. —
Odgovorni urednik JOSIP
HAIN u Puli. — Rutko-
* pisi se ne vraćaju. *

izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina III.

U Puli, četvrtak 11. listopada 1917.

Broj 311.

Austrijska zastupnička kuća.

Beč, 9. (Odbor za bjegunce.) U današnjoj su sjednici odbora za bjegunce podali po odboru u Wagnu izasalani pouzdanci izvještaj o svojim opažanjima na licu mjesta, i to zastupnici Degaspari, Pittoni, dr. Bugato i Fon usmeno, dok je zastupnik Hruska poslao pismeni izvještaj, pošto je bio sprječeni, da prisustvuje odborskoj sjednici. — Ministar unutrašnjih poslova izjavlja, da se bez sumnje ne radi o izvještaju istražnog povjerenstva, nego da su to bili samo zastupnici odbora, koji su se u Wagni osobito informirali o odnosajima i prilicima odboru rezultat. Ministar može biti samo mlo, ako se kod ovakvih zgoda ne postupa tajinstveno i ako se sve prilike otvoreno obrazlože. Tužan se događaj u Wagni mora najdublje sažaljivati, no prema svim je istraživanjima osnovan na sveopćenitom očajnom raspoloženju bjegunaca, nego da se prikazuje kao osamljen slučaj, izazvan raznim prilikama, te se imade u posljednjem redu svesti na nepodopštinu, koja vlada medju djecom od nekoga vremena ovamo u taborištu, da se zabavljaju bacanjem kamenja. Povreda se dužnosti sa strane ma bilo kojega vladnog činovnika u taborištu nije mogla ni sa koje strane ustanoviti. A bilo bi svakako i u službenom interesu, da su u taborištu upotrebljavani činovnici vješti jeziku bjegunaca. No uslijed nestašice je činovnika kod svih upravnih oblasti nažalost nemoguće, da bi mogli u tom odgovarati uvijek željama onih, kojih se to tiče. Činjenicu, na koju se je potužilo nekoliko govornika, da se u taborištima često kakve redniti kaznama manji prestupci bjegunaca, ne može ministar zaista označiti kao opravdanu zakonom i uzrokovanu samo uslijed obzira praktične discipline. Ovo takozvano disciplinarno kazneno će pravo u taborištima potpuno ukinuti, tako da će se u buduću postupati proti prestupcima bjegunaca jedino još putem zakonitog, političkog ili kaznenog postupka. Ministar izjavlja konačno, da će se ministarstvo pobrinuti za sve, kako bi se u Wagni kao i u drugim bjegunčkim taborištima stala na put nepodopštinama, koje bi bilo kadro, da još žalosnijom načine tešku sudbinu bjegunaca.

Odbor je podastrio kući svoje negotovanje radi događaja i odnosaja u taborištu, te zatražio, da se povede vojnička istraga proti oružniku, koji je u nužnoj obrani upotrebio bio oružje.

Beč, 9. U više negoli trosatnom raspravljanju dovršilo je danas udruženo pravničko političko povjerenstvo gospodske kuće vijećanje o tri pravna zakona (zakon o listinama prislužnika, proširenje vojnog sudovanja na civilne osobe u ratnom području i obnova postupka za osobe, koje su bile osuđene u ratnom postupku). Glede zakona o listinama predsjednika prihvaćen bi posredovni predlog, koji su stavili dr. Klein i dvorski savjetnik Lammasch. Taj ide za tim, da optuženi kod onih osuda, koje dne 7. srpnja još nisu bile punomoćne i koji su osuđeni na kaznu veću od pet godina, ili kod kojih se o političkim ili novinskim prestupcima mogu kod najvišeg sudišta četiri nedjelje iza proglašenja ovoga zakona zatražiti za izvanrednu reviziju njihovog postupka. Najviše sudište odlučuje, imade li se molba uvažiti, ili ne. Izvanredna će revizija biti dozvoljena, ako imade ozbiljnih fakata, koji govore proti činu, koji je bio sudjen, ili ako se je na vodstvo obrane djelovalo, ili ako nijesu dostatno bili uvažavani olakotni razlozi.

Vojnički odsjek o pučkim ustašama nesposobnima za oružje.

Beč, 10. (D. u.) U današnjoj sjednici vojničkog odsjeka, ministar se je za zemaljsku obranu, pl. Czap, opširno bavio ponukama i željama, podastrtima od vojničkog odsjeka te govori također i o nedavnoj obznani o predstojećem u pritegnuću pučkoustašku službu bez oružja onih pučkih ustaša, koji kod pregledba nijesu bili sposobni za službu sa oružjem. Ministar ustanovljuje, da se tu nikako ne radi o kakvoj novosti, već da je ova mjera utemeljena u pučkoustaškom zakonu od god. 1886. Za sada

će biti upotrebljen samo razmjerno malen broj ovih pučkih ustaša.

Obzirom na vijest, da kanl domobranksko ministarstvo pozvati u vojničku pripomoćnu službu sve za vojnu službu nesposobne pučkoustaške obvezanike od 18. do 50. godine, ili barem godišta 1891. do 1868., pisao je naime nedjeljni broj lista „Arbeiterzeitung“, e maljenje domobranskog ministra, da smije sa svim državljanima ovih rodjenih godišta slobodno i neograničeno postupati, nije osnovano na zakonu i da se je i u Njemačkoj morao za takovu pripomoćnu službu napraviti novi zakon, dok kod nas eto misle, da za to nije od potrebe niti naredba, nego da će se stvar izvesti jednostavno ukazom. „Po zakonu od 6. lipnja 1886. glede pučkih ustaša, jedinoj osnovi pučko-ustaške službe, na pučko-ustašku službu nijesu obvezani, bez razlike svi državljan, nego „svi za oružje sposobni državljan“. Sposobnost za oružje jest dakle preduvjet upravo tako kao i starost; ništa manji. Da pako državljan, koji su kod četiri pregledbe „pronadjeni nesposobnima“ za pučko-ustašku službu, nije moguće smatrati za „državljan, sposobne za oružje“, o tom dakako nema sumnje. Povučeno se za oružje nesposobnih državljan u pučko-ustašku službu ne može dakle izvadjeti iz zakona o pučko-ustaškoj službi; to privučenoje nije ispunjavanje pučko-ustaške dužnosti, nego uvedenoje neke nove dužnosti. Novu pako dužnost može nametnuti samo zakon. Da se mogu oni, koji kod pregledbe nijesu bili potvrđeni, te su dakle bili pronadjeni kao nesposobni za oružje, mogu privući u „vojničku pripomoćnu službu“, mora njihovu obvezatnost za to izreći zakon. Upravo tako, kaošto je u Njemačkoj bio za pripomoćnu službu od potrebe novi zakon, potreban je novi zakon i u Austriji. Zastupnička bi dakle zbornica morala načiniti ovdje red.“

NJEMAČKI DRŽAVNI SABOR.

Berlin, 9. (Nastavak i svršetak.) Iza zastupnika Dittmanna čita državni tajnik pl. Capelle izvadak iz spisa, koji pruža potpun dokaz za ono, što je bio spomenuto. Jedan od glavnih krivaca da je izjavio: Ja sam potražio zastupnika Dittmanna i govorio s njim o stvari. Dittmann se je pokazao upućeno, bio je veselo i kazao, neka mi samo tako nastavimo, ali da budemo veoma oprezni. (Povici: Čujtel! Čujtel! desno; velika buka na skrajnjoj lijevici.) Ja sam govorio i sa drugimi članovima stranke. Ja nijesam bio kod Dittmanna, nego se je održavala neka vrst stranačke konferencije, kod koje su sudjelovali Vogtherr, Dittmann i Haase, i na kojoj se je raspravljalo o nekakvoj osnovi. (Čujtel! Čujtel! desno, burni protuklici na skrajnjoj lijevici.) Razgovarajući o tom, izjavili su se zastupnici, da sam počinio zabranjen i kažnjiv čin, te mi savjetovali, da se dobro pripravim. No oni da će me podupirati na svaki način brušurama i drugim štivom. (Aha!-klici desno, velika buka desno.) Drugi jedan optuženik izjavlja: Ja nijesam razgovarao samo sa zastupnikom Dittmannom u njegovom uredu, i sa drugimi od socijalno-demokratske neovisne stranke u državnom zboru, sa Haaseom, Vogtherrom i Dittmannom. O čemu se je ondje raspravljalo, o tom ću još porazmisliti. Molim da me popodne opet prevedete. Popodne je tad izjavio: U kojemu se ove izjave protežu na mene, ispravne su, to jest, ja stvar nijesam samo onako pripovijedao, nego se je to tako i dogodilo. (Povici desno: Čujte, gosp. Haase! Živalino protupovici: Nečuveno!) — Zastupnik Trimbora (centrum) primjećuje na izjave državnog kancelara, da mu se ne čini shodnim i podesnim, da se okrivljuje čitava stranka neovisnih socijalnih demokrata radi onoga, što se iznaša proti trim zastupnicima. Govornik traži, da se proti ova tri zastupnika, koji su se ogriježili o zakon, postupa svom strogošću zakona. — Zast. Krech (konzervativac) izvadja: Ako su spomenuti neovisni socijalni demokrata počinili što proti zakonu, mora bi se ukinuti njihova imuniteta i povesti proti njima kazneni progon. — Zast. Ebert (socijalni demokrata): Prema materijalu, koji je ovdje iznesao državni tajnik, izjavljam, da po njemu podignute optužbe nijesu opravdane. Ne dajemo si

prikačivati pravo zastupnika, da općino sa vojnicima. Neispravno je, izvadjati iz toga što god politički sumnjiva. Svakoje je stranci u ovoj kući slobodno, da tjera propagandu za svoje zadaće i ciljeve. (Odobranje kod socijalnih demokrata.) — Zastupnik dr. Stresemann izjavlja u ime narocnih liberalaca: Ako je sve ono istina, to pruža kazneni zakonik mogućnost, da se proti tomu postupa. Takav postupak leži u interesu stranke i odnosnih članova. — Zast. dr. Neumann (napredna pučka stranka): Politika nam se neovisnih socijalnih demokrata doduše ne sviđa, ali uslijed onoga što je kazao kancelar, prisiljeni smo mi svi, da se zauzmemo za tu stranku. Govornik govori izatoga o „domoljubnoj stranci“, koju vodi v. Tirpitz. Od početka smo rata ovamo imali vladu Bethmanna i vladu Tirpitz. I kod „domoljubne se stranke“ radi o istoj borbi, samo što se sad veli: „Tirpitz proti većini državnog zbora“. U najvećem je posvećenom trenutku našeg naroda pala careva riječ: „Mi vodimo obrambeni rat“. Ova se visoka i sveta misao gazi, ako se tako rekavši, sistemizuje osvajačka misao.

Izakako je državni kancelar još jednom govorio i oštro ožigosao zločinački pokušaj, uzbune u ratnoj mornarici, odbija se predlog socijalnih demokrata: „Rasprava o predmetu interpelacije ne odgovara nazorima državnoga zbora“ sa svim glasovima proti glasovima obje socijalno-demokratskih skupina.

Kuća počinje izatoga sa vijećanjem o izvještaju glavnoga odbora o izvanjskoj politici.

Zastupnik Feltenbach (konzerv.) izjavlja: Odluka je državnog zbora dokazala, da hoće mir ne samo vlada nego i njemački narod. Mi tražimo bolju i jasno zajamčenu neutralnost Belgije, mi hoćemo, da Belgija ne dospje u vojničku i drugu ovisnost antante. Sam je o sebi jasan povratak njemačkih kolonija i odstranjenje nadgospodstva ili pojedinačnog gospodstva na visokom moru. Daljnja kakova mirovna pomuda ne će sa njemačke strane uslijediti. Naša je snaga neslomljena. Ne će li neprijatelji, tad ćemo se boriti u sklopljenoj jedinstvenosti do slavo-dobitnog kraja. Državna se je uprava iz vlastitog slobodnog uvjerenja pridružila odluci državnog zbora od 19. srpnja. Kolebanje bi amo tamo bilo nepodnosivo. Očekujemo, da će se ostvariti riječ o čvrstom vodjenju i mi smo, da slijedimo, ali samo onaj vladu, koja je sposobna za vodstvo, jedinstvena i jaka. (Živalino odobranje.) — Državni tajnik pripućuje o predstojećem prelomu odnosaja sa Peru kao i o uslijedilom već prelomu odnosaja s Uruguyem, te o zaključku utanačenja glede dobave ugljena sa Nizozemskom.

Berlin, 10. (D. u.) (Svršetak od jučer.) Državni je tajnik izvanjskih poslova v. Kühlmann izveo: Naša nastojanja, da izazovemo izmjenu misli sa neprijateljskim državnicima, nijesu kako moram sa sažaljenjem ustanoviti, od odgovora na papinu notu ovamo dovela a ma ni koraka naprijed. Da li će naši protivnici na papinu notu uopće odgovoriti, u ovaj se trenutak ne može pod izvjesno kazati. No jedno se daje pod izvjesno kazati, da ono, što je sadržano u izvjavama više ili manje odgovornih državnika, što danomice čitamo u neprijateljskom novinstvu, ne utvara upravo povoljnih izgleda da bi bio odgovorom na papinu notu na bilo koji način pospješena veiedušni poticaj Njegove Svetosti. Premda je još posljednjih dana moj cijenjeni politički prijatelj prof. Czernin u Budimpešti u svom velikom programnom govoru naglasio ne samo spremnost središnjih vlasti za častan mir i uputio na velikopotezne osnove, na kojima bi se mogla sagraditi nova Europa, nijesmo se približili miru. U Londonu je onomadne kazao bivši pomorski ministar Churchill, da Engleska računa s unutrašnjim slomom Njemačke. Čeka li Churchill na njezin slom, neka se samo ustrpi! U svom je posljednjem govoru Asquith držao francuski zahtjev glede povratka Alzacije-Lorene posve jednakovrijednim sa zahtjeve uspostave Belgije. (Čujtel! Čujtel!) Engleska se je prema pouzdanim vijestima Francuskoj diplomatski obvezala, da će nastupati za povratak Alzacije-Lorene politički i s oružjem tako dugo, dok Francuska ustraje kod tog zahtjeva. I čini se danas uputnim, da se stanovište Njemačke prema tom

pitanju opisalo mirno, jasno, ali i čvrsto. Na pitanje, može li Njemačka obzirom na Alzaciju-Lorenu Francuskoj što god popustiti, imamo samo jednu riječ: „Ne, ne, nikad!“ (Burno odobravanje.) Tako dugo, dok i jedna njemačka ruka drži pušku, ne može nedirljivost državnog područja, kakovu smo primili bili od svojih otaca kao slavnu baštinu, biti predmetom bilo kojih rasprava ili popuštanja. Alzacija-Lorena je štiti Njemačke, simbol njemačkog jedinstva (odobravanje), to mislim pod izvjesno, zastupaju svi, od lijeva do desna. (Odobravanje.) Ne pripadam među one, koji misle, da bi otvorena riječ kod takove činjenice mogla biti na štetu iskrenoj volji za mirom u svijetu. Stoga smatram nužnim, da svom oštrinom i jasnoćom naglasim: ono, zašto se borimo i zašto ćemo se boriti do posljednje kapi krvi nijesu fantastična osvajanja, već je to nepovrijedivost njemačke države. (Odobravanje.) Posve je krivosrvačanje njemačke politike, kad se vjeruje, da smo već prema uspjehu pojedinih vojničkih poduzeća skuplji ili cijeniji, popustljiviji ili tvrdoglaviji. To je posve krivo. Osim francuske želje za Alzacijom i Lorenom nema nikakve apsolutne zaprijeke miru nikakvog pitanja, koje se vijećanjima i pomirbom ne bi moglo riješiti na način, da bi se dalo pred narodima i povijesti opravdati toliko prolijevanje krvi i strašna primjena sredstava. Druga pogriješka u nazorima naših protivnika, koja se često pokazuje i u inozemstvu, leži u tome, što se drži, da bi se i u sadašnjem razdoblju ogromne borbe dalo javnim izjavama sa tribine mnogo boljšeg učiniti u korist pospješivanja mirne nagodbe. Javne izjave imaju za ovakav cilj tešku pogriješku, što po svojoj naravi moraju biti jednostavne. Javna izjava veže samo jednostrano onoga, koji ju je dao, ali ostavlja protivniku potpunu slobodu gibanja. Naši protivnici nijesu još svoje ljubavi do mira izrazili na način, koji bi i samo približno odgovarao postojećim činjenicama. Što su oni saopćili svijetu, je samo posve utopistički, maksimalni osvajački program. Naša je politika realna i trijezna te računa činjenicama, kakve one u istinu jesu. Naš odgovor na notu Sv. Oca te izjava, koja je u tom pogledu bila sporazumno s nama podana u parlamentu, ne mogu nikoga, koji hoće da čuje i razumije, ostaviti u sumnji pogledom na bitne temelje njemačkog političkog mirovnog programa. (Vidjeti dobro.) Kakogod se visoko ustalosali unutarnjih političkih razlika, svaki je pojedinac u to ozbiljno i sudbonosno doba pozvan, da našoj vanjskoj politici dade onu težinu i jedinstvenost, koju ona treba, da prođe i da ustraje do pobjede i do mira. (Burno i trajno odobravanje i pljeskanje.)

Zast. Grudnauer (soc. dem.) ističe, da ako neprijatelj odbliju ponudu središnjih vlasti, ne preostaje drugo, nego da se ustraje. Socijalni demokrati gledaju puni nade u daljnje djelovanje drž. tajnika u vanjskom uredu. Nato je daljnje vijećanje odgodjeno na sutrašnji dan.

Berlin, 10. (D. u.) Drž. je sabor nastao danas vijećanje o vanjskoj politici. Zast. Haussmann (pučka napr. stranka) pozdravlja sa zadovoljstvom činjenicu, što su središnje vlasti u listopadu čvršće združene no ikada prije. To, što grof Czernin nastoji, da politiku izgradi na idealnim idejama, je počinjanje, koje je po nas od najveće vrijednosti. Vlada ne smije, da se usljed upliva Svenijemaca dade odvratići od toga, da jasno odgovara. Zast. Stressmann (nacionalni liberalac) žali, što je Njemačka diplomatski posve nepripravljena stupila u svjetski rat.

Na to govornik obrazlaže odbijajuće držanje narodnih liberalaca u pogledu mirovne resolucije, koja da je promasila uspjeh te izjave, da odobrava odgovor na papinu notu. Zast. grof Westarp (konservativac) izjavlja pogledom na papinu notu slijedeće: I mi priznajemo, da papu vode najbolje namjere. No mi držimo, da nota papine kurije ne odgovara životnim interesima i potrebama Njemačke. (Živahno odobravanje na desnici.) Isto vrijedi i o izvodima grofa Czernina. Govornik želi, da se o misli o razoružanju ne raspravlja na pretstojećoj mirovnoj konferenciji.

RAT NA MORU.

Berlin, 10. (D. u.) Wolffov ured javlja: U Canal La Manche potopila je neka naša podmornica opeta 4 duboko natovarena parobroda, koji su svi bili naoružani.

Poglavica mornaričnog admiralskog štaba.

IZ AUSTRO-UGARSKE.

Beč, 10. (D. u.) U ponedjeljak prije podne podao se je car preko Lvova u Voliniju. Jučer u 2 i pol sata popodne prispio je vladar opeta u Reichenau.

IZ RUSIJE.

Petrograd, 9. (D. u.) P. brz. u. Večernji listovi javljaju: Zadržavši listnicu vanjskih poslova, odrekao se je Tereščenko mjesta predsjednika ministarskog vijeća, da — kako se govori — na čelu posebnog izaslanstva podje na konferenciju saveznika u Pariz. „Buzovni list“ tvrdi, da će Cereteli pratiti izaslanstvo kao zastupnik ruske demokracije.

Petrograd, 9. (D. u.) P. brz. u. Po političkom naziranju sastavljen je novi kabinet na slijedeći način: tri ministra, naime ministar-predsjednik, ministar prometa i poljodjeljski ministar, jesu revolucionarni socijalisti, četiri su ministara socijalni demokrati, naime unutrašnji ministar, ministar pravosuđa, te ministar za javna djela i za opskrbu živim; tri su neovisni socijalisti, naime ratni ministar, mornarički ministar te ministar za javnu nastavu; samo ministar financija je radikalni demokrat; četiri su ministara kadeti t. j. ministar za trgovinu i obrt, ministar za javnu pripomoć, ministar za bogoštovlje kao što i državni nadzornik. Dva pripadaju nikakvoj stranci, naime vanjski ministar i predsjednik gospodarskog vijeća.

RAZNI BRZOJAVI.

London, 10. (D. u.) Listovi javljaju, da je jučer popodne umro egipatski sultan. Prema „Timesu“ postade njegovim nasljednikom sultanov brat Ahmed Fuad.

Afera Bolo-paše.

Bern, 6. Novine donose: Od nekoliko vremena ovamo znali su poznavaoi francuskih prilika, da se pripravljala golemi škandal na način afere Dreyfus. Niti vode u ruke royalista i donikle Clemenceaua. Afera Almereyda je samo sektor velikog kruga, koji zahvaća ne samo gospodina Malvya već i ministra-predsjednika Painlevé i Alberta Thomas. Bez dvojbe je uperen socijalistički pokret protiv opstojećoj demokraciji i protiv sadašnjem predsjedniku Poincaréu. Na njegovu sreću nailazi pokret na simpatije u narodnom raspoloženju, koje se je od nekoliko vremena posve odreklo Poincaréa. Pošto su gotovo sve ministarske sile tijekom rata napustile stare tradicije, jača sve tih silna fronta, koja danas obuhvaća se ljude od najsakrajnije lijevice do Caillausa: te nailazi na potporu kod stranaka desnice i kod Clemenceau, u čijem se platu navadno nalaze dokumenti, koji dokazuju sukrivnju Thomasa i Painlevéa u aferi Almereyda.

Pariz, 9. (D. u.) Reuter. Madame Turmel je uapšena. Ovo je uapšenje u svezi sa aferom Bolo-paše, koji da je tobože špijunirao u korist neprijatelja Francuske.

SA RATISTA.

Beč, 9. Iz ratnog izvjestiteljskog stana javljaju:

Talijansko bojište: Do velikog je boja došlo jučer na zaravanku Banjščica, južno od mjesta Kal, gdje je neprijatelj poduzeo iza jače topovske pripreve navalu protiv našim položajima. Talijani, koji su jurili, bili su djelomice odbijeni, djelomice su prolazno prodrli u naše järke, iz kojih su protunavalom naših četa opet odmah bili izbačeni. Kod toga smo zarobili 2 časnika i 120 momaka, to zaplijenili 7 strojevnih pušaka. — I na brdu Sv. Gabrijela provedena je bila snažna navala protiv južnom kriju odsječka, no u našoj se je vatri izjalovila. Pothvat naših četa, proveden u svrhu zasiguranja, urodio je potpunim uspjehom i doveo do zarobljenja 180 Talijana.

Istočno bojište. Kod pročišćivanja bojnog polja od 6. listopada kod Vaškouca-St. Onufry nadjene su bile, medju ostalim, lješina nekog pukovnika i nekog ruskog satnika, kao i mnogo ranjenih Rusa. Na čitavoj je fronti bio jučer poviše broj patuljskih pothvata i obostrana topniška djelatnost.

Jugoistočno bojište. Talijanski je neki odio, koji je bio istočno od Valone prekorao Vojušu, bio napadnut i prisiljen na brzi bijeg preko rijeke.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

: Beč, 10. (D. u.) Službeno se javlja: Nikakvih osobitih događaja.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMAČKI RATNI IZVJESTAJ.

: Berlin, 10. listopada (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonaslijednika Rupprechta: Na bojištu su u Flandriji stupile jučer uz 11 engleskih divizija opet francuske čete u borbu. Silno se je naprezanje sila obiju savezničkih zapadnih vlasti iscrpilo u hrvanju, koje je potrajalo preko dana, i u ustrajnosti naših hrabrih boraca. Ujutro iza najjače bubnjarske vatre započete su navale sačinjavale uvod u borbu, koja se je odigrala uz neprekidnu najžešću topovsku djelatnost sve do u duboku noć u širini od gotovo 20 kilometara u lijevkastim poljima između Bixschoote i Ghelvelta. Protivnici su bacali u boj neprestano nove čete, koje su više puta na pojedinim mjestima sve do po šest navalivale protiv našim crtama. Južno je od šume Houthouster zadobio neprijatelj kod Draainbanda, Mongelaere, Weidhocka i na kolodvoru u Poelcapelle oko 1500 metara na zemljištu, dok ga nije pogodio protusunak naših pričuva i ograničio njegove početne uspjehe. Od Poelcapelle sve do južno od Ghelvelta imaju naše hrabre čete svoju bojnu crtu čvrsto u rukama. Opetovane su se neprijateljske navale protiv ovoj, 11 kilometara širokoj fronti, skršile sve uz najteže gubitke.

Kod drugih je armada bila bojna djelatnost neznatna. Francuske su satnije, koje su provalivale južno od ceste Laon-Solssons, bile odbijene.

Istočno bojište.

Nikakvi bitni događaji.

Macedonsko bojište.

Jugozapadno od Dojranskog su jezera suzbili Bugari više engleskih odjela, koji su iza dulje topovske pripreve bili navalili.

Berlin, 10. (D. u.) Večernji izvještaj javlja: U Flandriji mijenja se jača paljba. U šumi Chaume istočno od Moze po nas povoljni mjesni pješadijski bojevi. Na istoku ništa važna.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff

NEPRIJATELJSKI IZVJESTAJI.

Francuski:

: 9. listop., popodne. Belgija. U pet i pol smo sati u jutro navalili u svezi sa britskom vojskom na njemačke postojanke južno od šume Houthouster između Drasibanka i Neindendresle. Borba traje nadalje i razvija se po nas povoljno.

Na fronti Aisne znatna topniška djelatnost, osobito u okolici Pantheona. U Champagni nam je pošla za rukom provala u njemačke crte kod Buthe de Tahure. Razorili smo skrovišta i dopremili zarobljenika. Na desnoj obali Moze traje i nadalje topovska borba u odsječku sjeverno od šume Chaume. S ostale fronte ništa da se javi.

9. listopada, na večer. U Belgiji prošla je naša navala uz sjajne okolnosti. Naše su čete osvojile, izakako su prošle močvarnati potok na fronti od 2,5 kilometara nagomilana neprijateljska utvrđenja unatoč poteškoćama tla i slabom vremenu. Sela St. Jean, Mangelaere, Weidhoeck i mnogo je kula palo u naše ruke. Naše je napredovanje doprlo prosječno u dubinu od 2 kilometra te je dostiglo južni kraj Houthousterske šume. Naši su ljetaci sudjelovali u bici te pucali unatoč oluje sa niske visine na neprijateljsku pješadiju sa strojnim puškama te osjegurali veze sa ostalim četama. Broj do sada dopremljenih zarobljenika iznosi 300, od kojih 12 časnika. Na Aisni mjestimični topnički bojevi.

Engleski:

: 8. listopada, na večer. Burno je vrijeme kroz čitav dan zadržavalo djelatnost. S ostale britske fronte ništa važna da se javi. Dne 7. je listopada bilo kroz kratko doba lijepo vrijeme, dok nije pala snažna kiša, koja je potrajala kroz najveći dio dana. Kroz to su vrijeme naše topništvo i lijetala za bacanje bomba izvela znatan posao. Na kolodvore bje Staden i Courtral te:

na druge ciljeve izbacano preko 2 i pol tona raspršljivih tvari. Neprijatelj je u susjedstvu našega novo stečenoga ozemlja pokazao znatnu djelatnost i snažno navalio na naše lietala. Dva su neprijateljska lietala oborena, a tri prisiljena, da se spuste bez kormila. Jednoga je od naših lietala nestalo.

9. listopada, prije podne. Danas u 5 sati smo navalili opet na širokoj fronti sjeveroistočno i istočno od Yperna sa saveznicima na lijevom krilu te postigli na čitavoj fronti povoljne rezultate. Vrijeme je trajno nepogodno.

Ruski:

: 8. listopada. U okolišu sjeverno od ceste, koja vodi u Pskov, kod sela Banske, pojavio se iza topničke pripreme odijeljena neprijateljskih izvidničara, koje smo primili pajbom i suzbili. Tijekom dana je neprijatelj obasuo opetovano naše položaje zapadno od dvorca Engelhardtshof sa mecima iz minometi. U okolišu su iluksta naši izvidničari poduzeli štrafunsko poduzeće te dopremili zarobljenika. — Zapadna fronta: Puščana paljba. Živahniji topnički bojevi u okolici Višnjevskog jezera i sjeveroistočno od Baranovića. — Kavkaska fronta: Ništa osobitoga. — U Rumunjskoj obasue naši lietali bombama dne 5. listopada u smjeru na Csik-Szereda stanice Miklos i Palanka, kod čega su zapalili jednu pilanu i nekoje tabore te izazvali eksplozije u neprijateljskim skladištima municije.

Ivo Vojnović.

Prekjučer je slavio naš veliki pjesnik, knez Ivo Vojnović, svoju šezdesetgodišnjicu. Tom prilikom treba, da se osvrnemo na život našeg pisca. Vojnović se je rodio u Dubrovniku, koji grad pravom nazivljemo hrvatskom Atenom. Taj Dubrovnik, koji je za tri stoljeća dao hrvatskoj umjetnosti i hrvatskom znanstvu toliko slavnihi krajinama ni onda, kad je narodni preporod ostvario nove kulturne ideale i novu književnost. Tako eto ulazi sa Vojnovićem novi dubrovački genij u povjest naše književnosti, koju je on obdario velikim brojem sjajnih djela. Po ocu je on baštino ponos starog aristokrata slobodne dubrovačke republike, koje je nestalo tek godine 1806., kad je Napoleon promijenio lice čitave Europe. Knez Ivo Vojnović ostao je ipak stari dubrovački aristokrata; kako je on osjećao ovu svoju prošlost, historiju svoje domovine i svoje krvi, osjećao se najviše, kad se čita majstorsko njegovo djelo, Dubrovačku trilogiju, koja je velikim uspjehom prikazana u velikim svjetskim pozornicama, tako u Pragu i u Krakovu. Već kao mladi dječak osjećao je Vojnović potrebu, da dade oduška svojim osjećajima u pjesničkoj formi. Pjevao je talijanske sonete te sastavljao komedije za svoje kazalište lutaka. Poznavajući duboko glavne svjetske jezike, nije mu ostao ludj veliki umjetnički pokret, koji je baš u njegovim mladim danima zavladao u Europi. Impresionizam zrcali se već u njegovim mladim djelima, koje je izdao na hrvatskom jeziku. Nije to bio čisti impresionizam, nego, kao kod većine naših pjesnika, romantizam, obasan novim pogledom na svijet, kao slika iz mile nam prošlosti, žarene suncem i svjetlom nove umjetnosti, koja je baš obožavala sunce i svjetlo. Tako je gledao Vojnović svoj Dubrovnik, kad je pisao svoju trilogiju, kao romantičnu, ljubavi zadahnutu, čustvenu sliku iz starog Dubrovnika, gledanu iz perspektive modernog čovjeka, koji teži za vjernošću prikaza i kojemu je savremen život ključ za razumijevanje života u prošlosti. Ali dok se je na primjer Gerhardt Hauptmann u svojoj historijskoj drami iz dobe protestantizma posve odrekao sentimentalne ljubavi za milu prošlost, dok je svoje slike lišio svijui draperija, kojima ih okiti romantička mašta, Vojnović, kao sin naroda, koji nema sadašnjosti i koji živi od idealizovanih slika prošlosti i od bujnog maštanja nade za budućnost, nije mogao da vidi u starom Dubrovniku onih silnih pojava, koji su stvorili njemačku kulturu i njemačku sadašnjost, vidio je samo tragički ponos propadajuće države i propadajućih državnika, a u sumornim sobama, u kojima je umirala stara republika, nije mogao da zasvjetai svom sirom jarko sunce juga, koje je očaralo našeg umjetnika. Agonija je Dubrovnika postala u pjesnikovoj duši sama po sebi agonijom romantizma, dok se je u ulicama staroga Dubrovnika čula već pjesma novog doba, vrisak novog života. Godine 1902. izašla je ova velepijesna na smrt dubrovačke slobode. Kritika ju je primila sa oduševljenjem, a strani je svijet tvrdio sud naših kritičara. Na dne 11. listopada

nijesu nam donijele očekivanog Kraljevića Marka. U Jugoslaviji zavlada tišina beznadja i očaju. U to doba živi Vojnović svoj život, odijeljen od narodnih trvenja, od narodnih muka. Opća klo- nulost duha silila je pjesnika u svijet svoje mašte i on je godine 1911. izdao čisto artističku dramu „Gospodja sa suncokretom“, kao što je godine 1905. tražio zaborav u jnačukoj pjesmi, te nam ispjeva „Smrt Majke Jugovića“. Tako traži osamljen pjesnik utjehu pred gorkom sadašnjosti u prošlosti, traži je u nadi, iščekivajuć budućnost, tako traži u životu uzalud sliku i priliku, koje bi mogao zadahnuti svojim pjesničkim zanosom, osvjetliti žarom svoje mašte i oživjeti jakošću svojih boja. Kratko prije rata predao je upravi hrvatskog zemaljskog kazališta svoju novu dramu „Imperatrix“, od koje smo donijeli jučer odlomak koji nam pokazuje najbolje osobine pjesnikove, učinkovitost njegovih slika i silu u pjesničkom jeziku, do koje se do sada nije dovinuo nijedan hrvatski pjesnik. Tko ne vjeruje u riječi, koje je posvetio stari naš Preradović našem i svom jeziku, neka čita Vojnovićevu himnu mladosti i bit će zastidjen. — Pjesnik je živio dugo vremena u Italiji, a dojam talijanskog sunca ne da se izbrišati iz njegovih djela. Osobito se to osjeća baš u imenovanom odlomku drame „Imperatrix“, koji diše i miriše jugom i Italijom. — Tragični je udes htio, da je Vojnović oduševio svojom dramom o Majci Jugovića Srbe i da je u Beogradu bio radl toga časćen i obožavan. Kad je buknuo svjetski rat, morao je da okaja ljubav snpskog naroda. Uapsiše ga, vikošUe ga od tavnice u tavnice, služilse se njime — najvećim našim pjesnikom — kao ta- ocom, tako te je bio svaki trenutak u opasnosti, da plati ludju krivnju svojom glavom. U tavnici izgrubio je knez Vojnović jedno oko. Kruta je sudbina htjela, da sjedi glavnik naroda bude i narodnim mučenikom. Proganjaš u pjesniku simbol našeg naroda, predstavnika naše prosvjete, ugušiti htjedolse njegov pjesnički žar, njegov prorokli glas. Ali njegov je glas postao silniji i strašniji i u prkos svemu

prolječni vijor se valja
od gore
do gore
pa mrlje i mlatt
i mete i prašt
sve što je crvljivo
i trulo, i stho,
i kržljivo
i gluho
goneći gromorno
gnjilež
i
Čad.

— Vijori, vijore! — Vijori!

Političke vijesti.

Ioš o govoru grofa Czernina.

„Information“ pripjeuje s „odlične slaven- ske strane“. Velikim zadovoljstvom čitamo o priznanju, na koje sa svih strana nailaze zna- menite izvaje ministra izvanjskih poslova grofa Czernina. Punim pravom čestitaju dapače i isti listovi iz neprijateljskog tabora velikoduš- nom vladaru na tako divnom ministru izvanjskih poslova. Mi se dapače bojimo zalsta naših neprijatelja! S toga nas se je veoma čudnovato doj- nilo ono svenjemačko izvadjanje, koje nije ni na koji način bilo u skladu glede tendencije dubokoumnog govora sa već najvećim dijelom naroda monarkije. Jer uzmimo, da rat i dalje po- traje i da dovrši našom pobjedom — što mi svi želimo, — neka mi možda anektiramo gornju Italiju, Srbiju, Crnogoru ili Albaniju? Što bismo započeli sa takovim prirastom, pošto unutar granica onoga, što posjedujemo već kroz sto- ljeća, nijesmo još uvijek našli udovoljivog rije- šenja? Da, kad bismo imali odvažnosti za zbiljsko preustrojenje države, to bismo ovdje dolje među Jugoslavenima u prvom redu stvorili takove od- nošaje — a to ne bi bilo teško postići — da bi bez ikakvih aneksija s naše strane morali Srbi težiti k nama . . .

Dovoljno je primjerice istaknuti činjenicu, izakako se je ministar-predsjednik dr. Wekerle odlučio, da na diner, priredjen u počast grofu Czerninu, da se Hrvati punim pravom osjećaju veoma uvrijedjima, što nije bio tom sgodom poz- van nitko iz Hrvatske. Ili je htio time nagovije- stiti, da Hrvatska ne pripada Ugarskoj? To bi bilo Hrvatima konačno posve pravo. Ali oni taj propust bez sumnje kud i kamo ispravnije tu- mače kao novi dokaz omalovažavanja gospode Madžara prema njihovoj navodnoj „braći“ Hr- vatima.

Prosvjeta.

Ženski Svijet. Primili smo 2. broj „Ženskog Svijeta“, mjesečnika za kulturne i političke inte- rese žena s ovim sadržajem: Nikias: Što treba raditi? — Milan Ogrizović: Majka. — Vera Tkalec: Alkohol i djeca. — Dragutin M. Dom- janić: Slutnja. — Ksaver Meško: Dvojna jesen. — Lena Ujević: Zadaća jugoslavenske žene. — Ženka Frangeš: Udruga za usčuvanje i promi- canje hrv. pučke umjetnosti u Zagrebu. — Ljuba Otona Iveković: Kad mi je sin odlazio . . . — Milica Gjurić: Značaj ženskog lista. — Bo- sanka: O školskoj naobrazbi muslimanka. — Elza Dešen: Lička žena. — Ksaver Meško: Iz „zapiskov“. — Lela Pavina: Na pragu života. — Klara Dajčova: Što treba da se kaže. — Zdenka Haskova: Život jedne francuske pjesni- kinje prije sto godina. — Bosa Milenković: Bela elegija; Slutnje. — J. D.: Izborna reforma i žene u Hrvatskoj. — Dječji svijet: Bakina pričanja o životinjama (Mingo). — Naša ženska društva: U dobrotvorne svrhe; Društvo „Čitaj“ u Varšavi. — Prosvjeta: Zahvala; Naša djeca u naše škole; Za žensku izobrazbu. — Sialeški interes žena: Ženski rad; Tužba jedne proda- vačice.

„Ženski Svijet“ izlazi svakog prvog u mje- secu te stoji godišnje K 16. — pojedini broj K 150. Dobiva se u svim knjižarama. Naručbe šalju se na gdju. Zovku Kveder-Deme- trović, Zagreb, Pantovčak 1-b.

Domaće vijesti.

† Dr. Janez Ev. Krek, prvoboritelj naše jugoslavenske politike, jedna od najizrazitijih ličnosti među Jugoslavenima, muž dubokog znanja, iskrenog narodnog značaja, neumornog rada, a muž velikih ideja — umro je dne 8. listopada u St. Janžu na Dolenjskoj u Kranjskoj. S njegovim će imenom za uvjek biti združeno veliko djelo našega ujedinjenja. Bio je duša jugoslavenskog kluba, naša je narodna misao inala u njemu pravoga apostola narodne sloge. Kao svetu je baštinu ostavio zapovijed: Budite složni u radu za narodnu budućnost, budite neumorni u težnjama za sjedinjenjem, budite nepokolebivi u vjeri, da će osvanuti dan oslobo- djenja i slobode! Slava mu!

† Antun Millačić. Jučer je nenadno u Rad- kersburgu, u najljepšoj dobi života, preminuo naš vrli omladinac, uzor rodoljub, Antun Milla- čić. Tko je poznavao našeg Millačića, osjetit će veliki gubitak u našem narodnom životu, jer ga vidimo kao uzornog i marljivog činovnika is- tarske posujilnice. Vidimo ga kao požrtvovnog tajnika „Narodne radničke organizacije“, koji je znao sa svojim narom i ljubavi buditi među radništvom narodnu svijest i pomoći u svemu, što bi bilo na korist i napredak našoj narod- noj stvari. Nije bilo nikakvog narodnog po- kreta ili izbora, a da nije naš Millačić uložio svog najviše rada, ne bojeći se izvirgavati svim poteškoćama. Žalimo za takovim omladincem, kojih se neradja na pretek među nama. Za njim tužeje starac otac marljivi radnik, brat prof. Niko i Josip te ostala rodbina. Pokojniku bila laka zemlja, a obitelji naše iskreno sa- učešće!

: Simfonijski koncert održavat će se ve- čeras u 7 i pol sati u Politeama Ciscutti, kako smo to već objavili.

Prodaja začine i krumpira. Gradska apro- vizacija javlja: Do uključivo 14. o. mj. prodavat će se na običnim mjestima na gradskom tržištu po 12 dkg. svježeg masla i na svaku živežnu kartu, a ulje uz običnu količinu na Viškom trgu br. 5. U skladištu u Albertovoj ulici, prodaje se po pol kg. krumpira po osobi odnosno na ži- vežnu kartu. Kod kupnje ovih predmeta mora kupac pokazati i crvenu legitimaciju. Poslije 14. o. mj. živežne karte za ove predmete ne će biti u vrijednosti.

Rodjeni i umrli kroz prošli tjeđan u Puli. Rodilo se je 2 muško i 1 žensko dijete, od kojih, jedno zakonito i dvoje nezakonito. — Umrli su: Stevo Selak, 41 god. iz Hralava; Grgur Orlandini, 25 god. iz Pule, u bolnici ratne mornarice; Ignaz Vlah, 46 god. iz Semil (Češka), u tvrdjavnoj bolnici br. 3; Božo Per- hart, 14 mj. iz Barbana, u pokrajinskoj bolnici; Gjurio Ivanović, 48 god. iz Male Suljevice (Bosna), u tvrdjavnoj bolnici br. 1.

Ured za posedovanje radnje ima na raspolaganje: jednog strojo-slagara, jednu datilograficu, jednu činovnicu za praksu, i jednog korespondenta za njemački jezik. Svi gori spomenuti su u posjedu legitimacije. Traži dalje jednog dečka kočijaša za štalu, kojem će se priskrbiti legitimacija, i jednog kovačkog šegrtu, koji bi morao sam priskrbiti legitimaciju.

Iz Sošići. To je selo sasma oživjelo otvorenjem škole. Već rano ujutro hrle djeca u školu sa okolnih sela. Dolaze i ranije misleći, da će time nadoknaditi onaj izostatak, što su ga počinili u vrijeme dok nije bilo obuke. Tako valja djeco! Samo uvijek tako!

Iz Margani. I mi dijelimo radost sa Sošićanima prigodom otvorenja škole, ali sa zlom slutnjom gledamo u budućnost, kad vidimo kako naša djeca moraju da budu neuki i nepismeni. No mi ipak gojimo nadu, da će i nas zapasti sreća kao i susjedne nam Sošićane: Uslišao nam Bog ove želje.

Nadjeni predmeti. Neki N. N. našao je kod općinske klanice nekoliko litara maslinovog ulja. Tko je izgubio, može ga podignuti kod kotarskog suda u Puli.

Izgubljeni predmeti. Redarstvu je prijavio gosp. štopski nadliječnik Zeidler, da je dne 3. o. mj. izgubio u kupalištu ratne mornarice ili na putu do svojeg stana u ulici Ulivo Mastello br. 4, dva zlatna prstena, jedan vjenčani i jedan prsten sa dijamantom. — Mate Vlačević, potporučnik ratne mornarice, izgubio je na 6. o. mj. u 9 sati na večer iz ulice Castropola do Nj. V. broda „Custozza“ jednu malu zlatnu uru sa narukvicom od vrijednosti 130 kruna. Stvar je prijavio redarstvu.

Iz Kanfanara. Došla je napokon i tako dugo očekivana kiša. Najednput se je vrijeme promijenilo i ljudi se bogme počeli zavijati u toplija odijela. Zima je na vratima, a naša su djeca bosa. Ne bi li dobro bilo, kad bi se i opet kao prošle godine naručilo cipele sa drvenim poplatima. Time bi nam se mnogo pomoglo. — Ljudi se tuže jošte, da nemaju dosta sljena, e da bi se blago cijelu zimu prehraniti.

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živih karata počevši od broja 1.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 283 od 10. listopada 1917.

Posadno nadzorstvo: nadporuč. Neumeyer.

Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“:

štopski liječnik dr. Welser.

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: litijski liječnik dr. pl. Wenusch.

HENRIK SIENKIEWICZ

Ta treća.

(Nastavak.)

Govoreći tako izdigne u vis svoj prčasti nosić i gleda na paučine po spletovima cvieća, što rese kutove naše radionice — te primeće:

— Toliki nered može i kupca odvratiti ...

S prvog maha mislić da je zašao k staretinu. Eto, ovo oružje, strahota kako je zardjalo. A trebalo bi samo dozvat služkinju, naložit joj da raztue malo opeke — i za čas bi sve svietilo kao novi samovar.

— Isuse, Marijo! Ona govori o kupcima i hoće da opekom čisti moje gvozdene oklope, izkopane u mogilama ... O Kazimiro, Kazimiro! Suslovski je presretan, poljubi je u čelo, a Svjatecki nekako zloslutno pricikuje kao da vepar guriče.

Prstićem na nosu prieti mi Kazimira i govori dalje:

— Molim upamtiti, da će se sve to promieniti.

A za tim završuje:

— A ako odredjeni gospodin večeras k nama ne dodje, bit će to ružno od njega i ne ćemo ga ljubiti.

Rekavši to prikrije oči. Ne mogu reći, da u tim njenim izražajima lica nije bilo mnogo dražesti ... Obecam, da ću doći i odpratim buduću svoju rodbinu sve do dolje ...

Vrativši se nadjem Svjateckoga, gdje postrance i nepovjerljivo gleda na cijelu hrpu stotinaraka, što ležahu na stolu.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Razvrgnuti okovi

drama u 4 čina. sa HENNY PORTEN

Početak 2:30, 3:55, 5:20 i 6:45 s. pop.

Neprekidna predstava.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

„Hrvatski List“ može se kupiti u našoj podružnici, ulica Franz Ferdinanda 3, naproti „Custozzi“ već od 6 sati jutro dalje.

Cafe Tegetthoff

najveća kavana u Puli.

Ima na raspolaganje veliki broj austro-ugarskih, njemačkih i švicarskih novina, u hrvatskom, češkom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Veliki salon. — 5 biljara. — Točna poslužba.

Za mnogobrojni posjet preporuča se vlasnik.

Molitvenik

„Isus prijatelj malenih“

dobiva se u papirnici

JOS. KRMPOTIĆ, Trg Custozza, br. 1.

Niže potpisani javljaju svoj ostaloj rodbini, prijateljima i znancima, da je njihov nezaboravni sin, brat, odnosno šurjak, gosp.

Antun Milačić

činnik Istarske posujlnice u Puli, sada c. i k. stražmaštar

u 25. godini života, nenadano u Radkersburgu preminuo.

Pula-Radkersburg, dne 10. listopada 1917.

Antun, otac. Marija rođj. Pavešić, šurjakinja. Niko, profesor, sada nadporučnik i Josip, braća.

— Šta je to?

— Znaš li, što se dogodilo?

— Ne znam ...

— Okrao sam nekoga čovjeka kao prosti zločinac.

— Kako?

— Prodao sam svoje lešine.

— I odtuda taj novac.

— Da ... podli sam lihvar.

Ogrlim Svjateckoga, od srca mu čestitam, a on uzme pripoviedati, kako se to desilo.

— Iza tvoga odlazka sjedio sam, a dodje neki gospodin i upita me, jesam li ja Svjatecki. Ja odgovoram: „Etio bih znati, za što da ja ne budem Svjatecki!“ On nastavi ovako: „Vidio sam vašu sliku i želim je kupiti“. Ja rečem: „Dobro, ali dozvolite, da vam kažem, da treba biti idiot, ako se taka nevaljana slika kupuje.“ A on će opet: „Idiota niesam, ali mi lo mi je kupovati slike, koje slikaju idioti.“ „Ako je tome tako, pa dobro“ — velim ... Upita me za cijenu a ja odgovorim: „A, šta ja marim za to?“ „Dajem vam toliko i toliko.“ „Dobro! kad dajete, dajte!“ On daje i ode. Pustio mi posjetnicu s imenom Bjalkovski, doktor liječništva ... Podli sam lihvar i basta!

— Živile lešine! Svjatecki, oženi se ...

— Volio bih se objesiti — odvratil Svjatecki — podli sam lihvar, ništa drugo.

XVI.

U večer sam kod Suslovskih.

Kazimira i ja smjestili smo se u zakutak salona, gdje stoji mali kanape.

Gospodja Suslovski sjedi za stolom, koji svjetiljka osvjetljuje i šije nešto za Kazimirinu

opremu, gospodin Suslovski dostojanstveno čita za istim stolom večernji broj „Poletara“.

Nije mi najugodnije — pa želeći, da to neprijatno svoje razpoloženje odstranim, primaknem se vrlo blizu do Kazimire.

U salonu vlada tišina, koju jedini šapat Kazimire prekida; ja hoću, da obujmim Kazimiru, ali mi ona odvraća:

— Vladko, čačko će opaziti.

U to „čačko“ prhlvača rieč i čita:

„Sliku poznatoga umjetnika Svjateckoga, pod nadpisom „Posljednje sretanje“, kupio je danas doktor Bjalkovski za 1500 rubalja.“

— Da, rekoh, Svjatecki ju je jutros prodao.

U to opet hoću, da obujmim Kazimiru i opet čujem njezin šapat.

— Čačko će opaziti ...

Nehtice svratim oči prema gospodinu Suslovskom.

Na jedanput vidim, kako se je u licu promienio; zaslonio je rukom oči i nagiba se nad „Poletarom“.

Šta je do vruga tako osobita tamo našao?

— Otče, šta ti je? — upita ga gospodja Suslovska?

On ustane, stupi dva koraka do nas, za tim se ustavi, probada me očima i lomeći ruke stane glavom klimati.

— Šta vam je?

— Eto, kako prijevarena i nepošteno djelo, svedj dolaze na vidjelo, odvraća Suslovski patetički; moj gospodine, čitajte, ako vam stid dopusti, da do kraja pročitate.

(Nastavit će se.)